

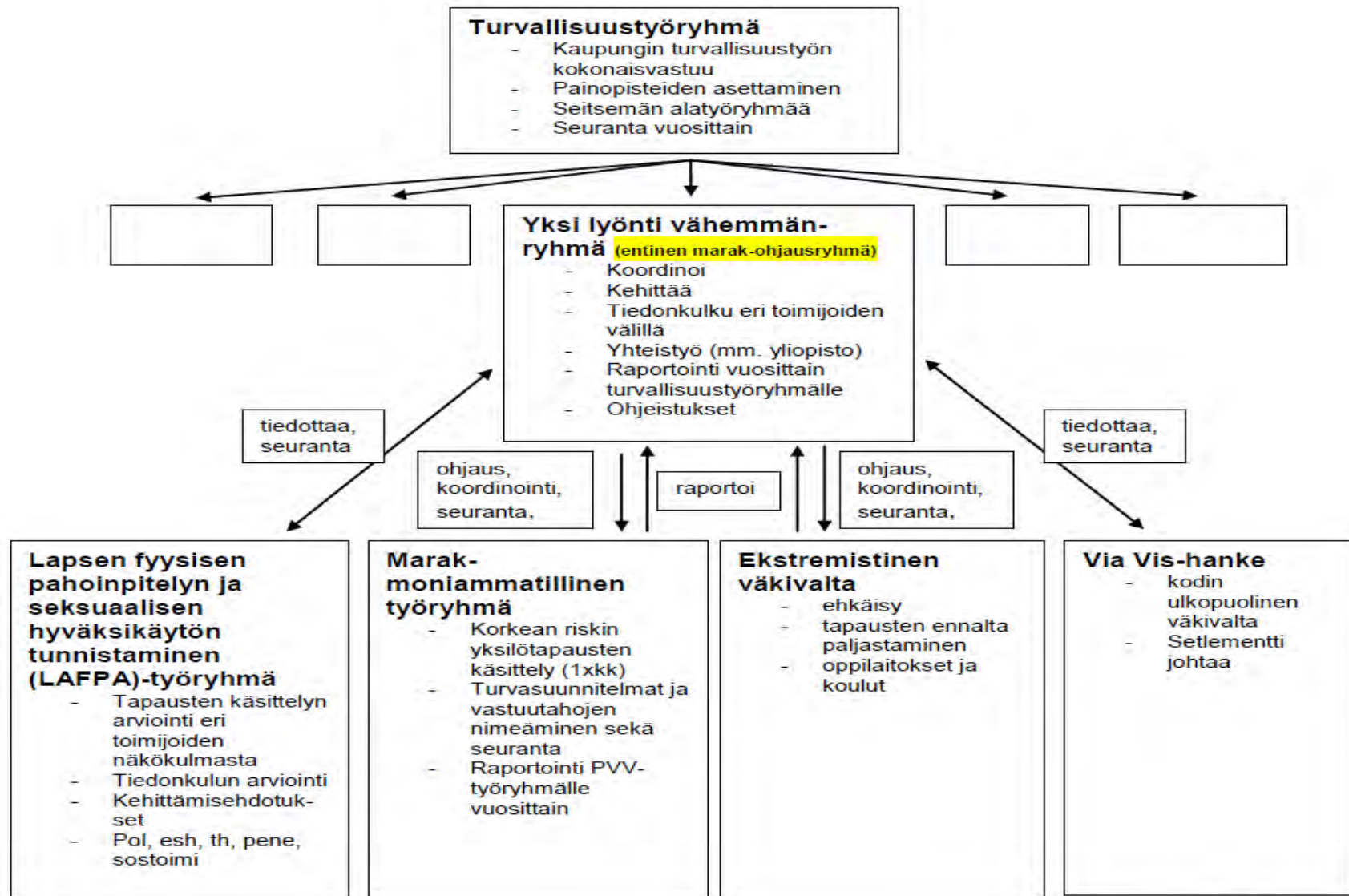
OULU

Rikksentorjuntatyön organisointi ja toteutus Oulussa

Siskomaija Piriä, Kati Kaarlejärvi, Tapani Tasanto ja Pasi Rissanen

Yksi lyönti vähemmän

Sisältö

- Kehitysympäristö Oulussa
- Marak-prosessi
- MARAK
- Toiminta on ollut vaivan arvoista...
- THL:n seuranta: työskentelyn ongelmia
- Miksi päättämättömyys on usein ainoa vaihtoehto?
- Työskentelystä
- Asiakkaista
- Toimenpiteitä

Mitä MARAK on?

- Parisuhdeväkivallan uusiutumisen ehkäisyyn Englannissa kehitetty malli
- M=Multi/moni
- A=Agency/ammattilinen
- R=Risk/riskin
- A=Assessment/arviointi
- C/K=Conference/kokous

MARAK-prosessi

- Tunnista
- Riskinarviointi
- Lähetä Marakiin
- Tietojen keruu
- Marak ja tietojen vaihto
- Toimenpidesuunnittelu
- Seuranta
- Jälkiseuranta
- Vaikuttavuuden arviointi

MARAK

- Moniammatillista toimintaa;
 - Oulun ryhmässä mukana päivähoito, oppilashuolto, vanhustyö, A-klinikka, mielenterveyspalvelut, aikuissosiaalityö, lastensuojelu, asumis- ja päivätoiminta, avoterveydenhuolto, nuorisoasiainkeskus, perheneuvola, poliisi, rikosseuraamuslaitos, rikosuhripäivystys, Ensi- ja turvakoti, srk

Calling for help

Toiminta on ollut vaivan arvoista...

- Toisten toimijoiden työ tutuksi
- Tietojen vaihto eri toimijoiden välillä nopeaa
- Kokonaiskuva tulee esille uhrin ja lasten tilanteesta
- Monialaista, usean ammattilaisen osaaminen samaan aikaan käytössä
- Asiakkaan tukeminen tehokkaampaa yhteistyöllä
- Uhrin turvallisuus parantunut

- Väkivalta on monitasoista, osaamisen syventämistä ja koulutusta kaivataan
- Uusien välineiden käyttöönotto vaatii koulutusta perus- ja erityispalveluille
- Motivointi
- Auttaminen lähtee puheeksi ottamisesta
 - Rutiinisti kysytään:
 - Suodatinkysymykset
 - Kartoituskysymykset
 - MARAK-korkean riskin väkivallan kartoitus

RISKITEKIJÄT

- Taloudellinen väkivalta
- Henkinen väkivalta & eristäminen
- Seksuaalinen väkivalta
- Lapset & raskaus
- Pakottamisen uhka & pelottelu
- Fyysinen väkivalta

Parisuhdeväkivallan muodot

Lähde: Piispa M (2002).

THL:n seuranta; työskentelyn ongelmia

- Uhrit eivät suostuneet työskentelyyn
- Uhrit eivät sitoutuneet sovittuihin toimenpiteisiin
- Omassa organisaatiossa ei tiedetty riittävästi Marakista
- Uhri ei ole antanut luovuttaa tietojaan kaikille toimijoille
- Kaikki osanottajat eivät halunneet luovuttaa uhria tai lapsia koskevia tietoja
- Sovittuja toimenpiteitä ei toteutettu
- Marak vei liikaa työaikaa

Miksi päättämättömyys on usein ainoa vaihtoehto?

- Traumatisoituminen, viktimisaatio
- Yksinäisyyden pelko
- ”En ole ansainnut parempaa”
- Toivo väkivallan loppumisesta
- Väkivalta on uhrin oma ongelma
- Uhri peittelee tekijän väkivaltaisuutta

- Häpeä ja syyllisyys omasta riippuvuudesta
- Väkivallalle ei voi kukaan mitään
- Uhri hoitaa ongelman ”perhepiirissä”
- Taloudelliset seuraamukset
- Parisuhteen yhteiskunnallinen merkitys; parisuhteesta ei haluta luopua; kotiin liitetyt merkitykset

Työskentelystä

- MARAK-ryhmä kokoontuu keskimäärin 1 x kk:ssa ja tarvittaessa
- Kokouksessa käsitellään uudet tapaukset ja seurannassa olevat vanhat tapaukset, joista tiedotetaan
- Syksystä 2010 lähtien 64 tapausta, kolmasosa päättynyt
- Väkivalta vakavaa ja usein pitkäkestoista

Asiakkaista...

- Valtaosa naisia, joilla lapsia
- Kolme miestä uhreina
- Ikääntyneisiin kohdistuva väkivalta ei esillä
- Usein aseita, fyysinen väkivalta jatkuu usein vainoamisena

Toimenpiteitä

- Tukihenkilön nimeäminen
- Turvakoti
- Turvakodin ryhmät, yksilötyö, jussityö, pariterapia, tapaamispaikkatoiminta
- Keskustelu- ja vertaistuki
- Sosiaalityö ja toimeentulotuki
- Lähestymis- ja turvakielto
- Rikosilmoitus
- Päihde- ja mielenterveyspalveluihin, tms. ohjaaminen
- Uusi asunto, ohjaajapalvelu tarvittaessa

- Poliisin tukemana haettu omaisuus yhteisestä kodista
- Perhekuntoutus
- Lastensuojelun tukitoimet
- Seurakunnan taloudellinen ja diakonia-apu
- Rikosseuraamuslaitos, yhteistyötä tekijän hyväksi
- Hälytyslaitteita kotiin
- Jne.

KIITOS !

MYÖS VÄKIVALLANTEKIJÄÄ VOIDAAN AUTTAA.

Via Vis -Väkivaltatyön hanke

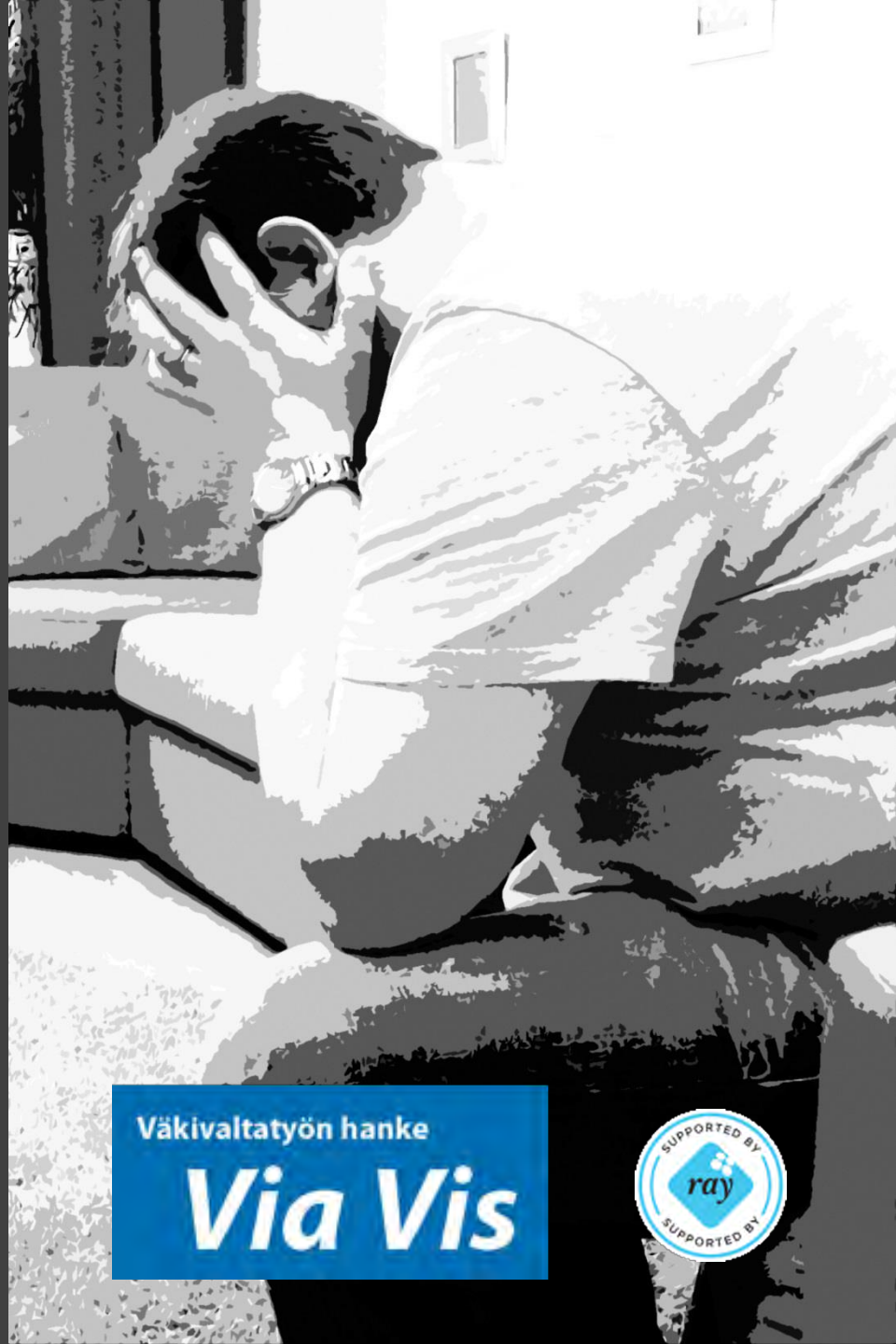
Kodin ulkopuolista väkivaltaa
vähentävä ja ehkäisevä hanke

Oulun Seudun Setlementti ry (OSS ry)

Kati Kaarlejärvi ja Pasi Malinen 2013

OULUNSETLEMENTTI.FI/VIAVIS/

Väkivaltatyön hanke

Via Vis

“Haluamme olla ihmisten lähellä toteuttamassa yhteiskunnallisesti merkittävää tehtävää.”

OULUN SEUDUN
SETLEMENTTI RY

Monikulttuurinen toiminta

Ystävyystalo
NuMa-koulutus
Mape-koulutus
Naisten Koulu

Senioritoiminnot

IKÄ-ESKO –hanke
Avek -toiminta

Vapaaehtoistyön koordinointi

Vares -hanke

Riita- ja rikosasioiden sovittelu

Oulun läänissä

Rikosuhripäivystys

Pohjois-Suomen aluetoimisto

**Kodin ulkopuolisen väkivallan
ennaltaehkäisy**

Via Vis -hanke

OULUN
SEUDUN
SETLEMENTTI RY

Oulun kansalaisopisto

Pohjola-opisto

Lapsi- ja nuorisotyö

Musiikkileikkikoulu
Balettikoulu
Musiikkikoulu

Sosiaalinen nuorisotyö

Tyttöjen talo
Sosiaalinen ja vahvistava perhetyö
Poikien talo

**Syötekeskus Oy
Nuorisokeskus Syöte**

Nuoriso-, vapaa-ajan ja kokous
palvelut
Ravintola- ja majoituspalvelut
Wellness....

Kati Kaarlejärvi ja Pasi Malinen 2013

“Haluamme olla ihmisten lähellä toteuttamassa yhteiskunnallisesti merkittävää tehtävää.”

OULUN SEUDUN
SETLEMENTTI RY

MITÄ VIA VIS TEKEE?

- Yksilöllistä työskentelyä väkivaltaa käyttävien 18 – 39 -vuotiaiden kanssa
- Tavoitteena löytää asiakkaalle vaihtoehtoisia ratkaisumalleja väkivallan käyttämiselle, jotta väkivaltainen käyttäytyminen loppuisi tai vähenisi
- Tavoitteena myös väkivaltatyön toimintakulttuurin kehittäminen yhdessä yhteistyöverkoston kanssa.

MITEN VIA VIS TYÖSKENTELEE?

- Asiakastyön periaatteina: asiakaslähtöisyys, omaehtoisuus, puolueettomuus ja yksilöllisyys
- Asiakkaat ohjautuvat Via Vis:n pariin yhteistyökumppaneiden kautta

MILLÄ TOIMINTAA PYÖRITETÄÄN?

- RAY:n rahoituksella kolme työntekijää Via Vis:n omissa tiloissa.
- Nyt rahoitus vuosiksi 2012 – 2014. Tavoitteena aikaansaada pysyvä toimintamuoto

“Haluamme olla ihmisten lähellä toteuttamassa yhteiskunnallisesti merkittävää tehtävää.”

OULUN SEUDUN
SETLEMENTTI RY

Via Vis –hankkeen taustasta

HelsinkiMission
Aggredi vuodesta
2006

Via Vis -hanke
toukokuusta 2012

Yhteistyössä Väkivaltaa vastaan
(YYV) -hanke vuosina 2009 – 2010
Oulussa

VIA VIS - HANKKEEN KOHDERYHMÄ

Kodin ulkopuolista väkivaltaa käyttävät
18-39-vuotiaat Oulun seudulla asuvat, jotka

käyttävät
impulsiivista
väkivaltaa

käyttävät
välineellistä ja/tai
taloudellista hyötyä
tavoittelevaa
väkivaltaa

käyttävät
järjestäytyneeseen
rikollisuuteen
liittyvää väkivaltaa

ovat potentiaalisia
koulu- tai
joukkosurmaajia

“Haluamme olla ihmisten lähellä toteuttamassa yhteiskunnallisesti merkittävää tehtävää.”

OULUN SEUDUN
SETLEMENTTI RY

Pahoinpitelyrikokset

Toiselle tehty tahallinen, oikeudeton ruumiillinen väkivalta, kivun aiheuttaminen, terveyden vahingoittaminen tai tiedottomaan tilaan saattaminen on pahoinpitelyä. Pahoinpitelyrikokset jaetaan rikoslaissa vakavuusasteeltaan kolmeen tekemuotoon: pahoinpitelyyn, lievään pahoinpitelyyn ja törkeään pahoinpitelyyn (RL 21:5-7). Lisäksi rikoslaissa on säädetty rangaistavaksi myös tappeluun osallistuminen (RL 21:12).

Kansallisen uhritutkimuksen mukaan joka kymmenes aikuinen suomalainen joutuu vuosittain uhkailujen tai väkivallan kohteeksi. Kaksi prosenttia aikuisväestöstä saa vuosittain fyysisen vamman väkivallan seurauksena.

[Poliisin tietoon tulee vuosittain 30 000–40 000 pahoinpitelyrikosta.](#) Törkeinä pahoinpitelyinä pahoinpitelyrikoksista kirjataan seitsemisen prosenttia, lievinä pahoinpitelyinä vajaat 30 prosenttia.

Uhritutkimusten mukaan vähintään lyönnin käsittävistä pahoinpitelyistä ilmoitetaan poliisille nykyisin noin 15 prosenttia. Vuonna 1980 ilmoitusaste oli vain kuusi prosenttia. Tilastojen ulkopuolelle jää sitä suurempi osa teoista, mitä lievemmästä väkivallasta on kyse.

Pahoinpitelyrikokset

Pahoinpitelyrikollisuus on pääasiassa miesten rikollisuutta ja kohdistuu erityisesti nuoriin miehiin.

Naisia syyllisiksi epäillyistä on vuosittain 10–15 prosenttia.

Sukupuolen mukaan väkivaltakokemusten ikäryhmittäinen jakautuminen on suunnilleen samanlainen; sekä miehillä että naisilla riski joutua väkivallan uhriksi on suurin 15–24-vuotiaana.

Uhritutkimusten mukaan miehet joutuvat väkivallan uhriksi yleisimmin ravintoloissa, kadulla tai työssä, naiset puolestaan työssä.

“Haluamme olla ihmisten lähellä toteuttamassa yhteiskunnallisesti merkittävää tehtävää.”

OULUN SEUDUN
SETLEMENTTI RY

Ryöstöt

Ryöstö on omaisuuden anastamista tai käyttöön ottamista väkivalloin tai sillä uhkaamalla. Ryöstö katsotaan pääsääntöisesti törkeäksi, jos ryöstössä käytetään asetta tai uhrille aiheutetaan vaikea ruumiinvamma (RL 31:1-2).

Keskittynyt pääkaupunkiseudulle, jossa tehdään vuosittain lähes puolet kaikista maan tilastoiduista ryöstörikoksista. Alhaisinta ryöstörikollisuus on maaseutumaisissa kunnissa. Ryöstöistä runsaat 80 % tehdään yleisillä paikoilla. Yksityishenkilöihin kohdistuvissa katuryöstöissä saaliina on tavallisesti lompakko tai kännykkä. Katuryöstöt tapahtuvat pääsääntöisesti iltaisin tai yöllä.

Aseellisten ryöstöjen osuus ilmi tulevista ryöstörikoksista on 40 % ja törkeistä ryöstöistä yli 90 %. Yleisin ase on teräase. Ampuma-aseita käytetään noin 3 %:ssa rikoksia.

Ryöstöihin liittyy suhteellisen usein fyysistä väkivaltaa, yli 60% on kajottu fyysisesti. Kuolemaan johtaneet ryöstörikokset ovat harvinaisia; niitä on vuosittain keskimäärin viisi.

Ryöstöt ovat nuorten miesten rikollisuutta. Eniten ryöstöjä tekevät 15–19-vuotiaat pojat. Riski joutua ryöstön uhriksi on suurin alle 25-vuotiailla miehillä. Naisia on tekijöistä 10 % ja uhreista vajaat 30 %. Selvitetyissä ryöstörikoksissa etniset vähemmistöt ovat tekijöiden joukossa ylliedustettuina etenkin pääkaupunkiseudulla. Tekijöistä valtaväestöön kuuluu noin puolet. Valtaosassa ryöstörikoksia osapuolet eivät tunne toisiaan.

“Haluamme olla ihmisten lähellä toteuttamassa yhteiskunnallisesti merkittävää tehtävää.”

OULUN SEUDUN
SETLEMENTTI RY

Henkirikokset

Henkirikoksessa väkivaltaisella teolla aiheutetaan tahallisesti toisen kuolema. Henkirikoksia ovat murha, tappo, surma ja lapsensurma (RL 21:1-4). Väkivalta voi johtaa kuolemaan myös tuottamuksellisesti tahallisen pahoinpitelyn, raiskauksen, ryöstön tai heitteillejätön seurauksena (RL 8-9).

Suomessa tehdään henkirikoksia asukasta kohti huomattavasti enemmän kuin muissa Pohjoismaissa ja pääosassa Euroopan unionin jäsenmaita. Henkirikoksen uhrina Suomessa kuolee 100 – 150 henkilöä vuosittain. Henkirikosten yrityksiä on vuosittain 250 – 400.

Miehiin kohdistuvan henkirikollisuuden ongelma-alueita ovat Itä- ja Pohjois-Suomi, naisiin kohdistuvia rikoksia tehdään keskimääräistä enemmän myös pääkaupunkiseudulla.

Henkirikollisuus jakautuu Suomessa osapuolten taustan ja rikosten ominaispiirteiden perusteella karkeasti kolmeen päätyyppiin. Syrjäytyneiden miesten keskinäiset tapot 50%, perhe- ja parisuhdeväkivalta noin 35 % ja nuorten henkirikokset vajaat 10 %.

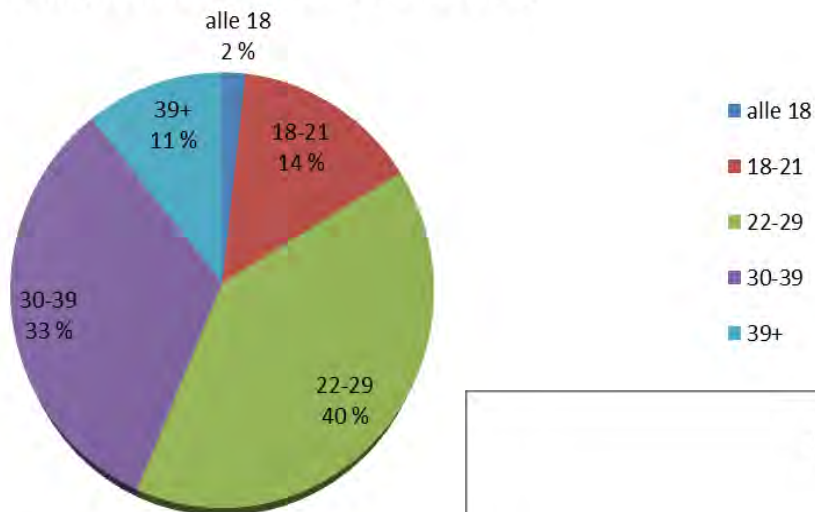
Henkirikososapuolten taustaa tarkasteltaessa havaitaan, että kaikilla kolmella päätyypillä on tiivis yhteys päihteiden väärinkäyttöön ja sosiaaliseen syrjäytymiseen.

“Haluamme olla ihmisten lähellä toteuttamassa yhteiskunnallisesti merkittävää tehtävää.”

OULUN SEUDUN
SETLEMENTTI RY

Ikäjakama (prosenttiosuus)

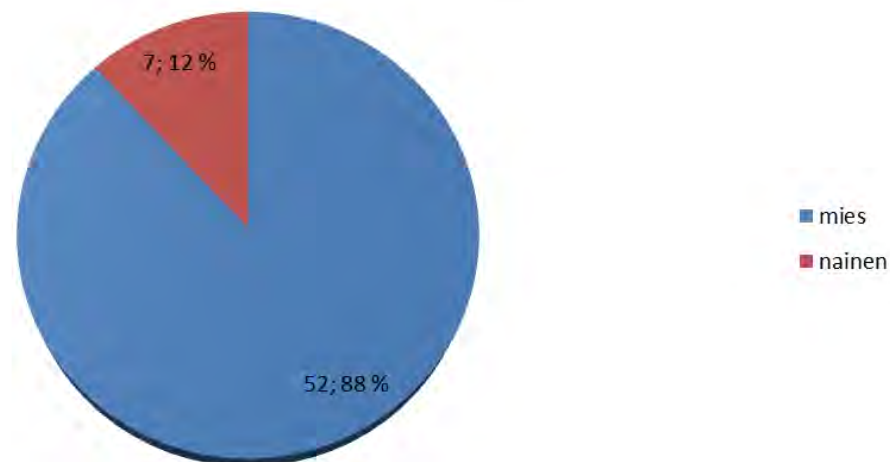
Asiakkaiden kokonaismäärä 59

Asiakkuuksien kesto (pv):

Pisin asiakkuus 295

Keskiarvo pituus asiakkuudelle 76

Sukupuoli (prosenttiosuus)

“Haluamme olla ihmisten lähellä toteuttamassa yhteiskunnallisesti merkittävää tehtävää.”

OULUN SEUDUN
SETLEMENTTI RY

Tapaamisten määrä (prosenttiosuus)

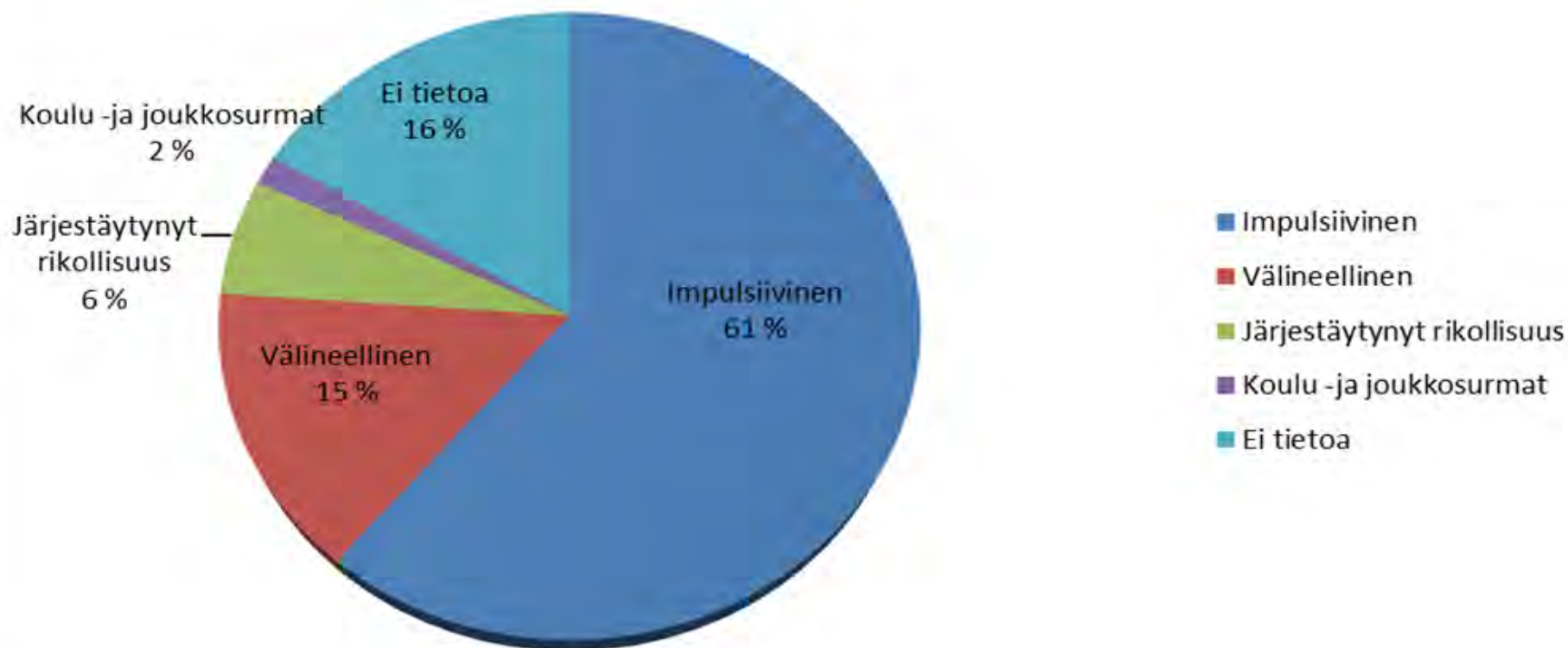

“Haluamme olla ihmisten lähellä toteuttamassa yhteiskunnallisesti merkittävää tehtävää.”

OULUN SEUDUN
SETLEMENTTI RY

Väkivallan tyyppi (prosenttiosuus)

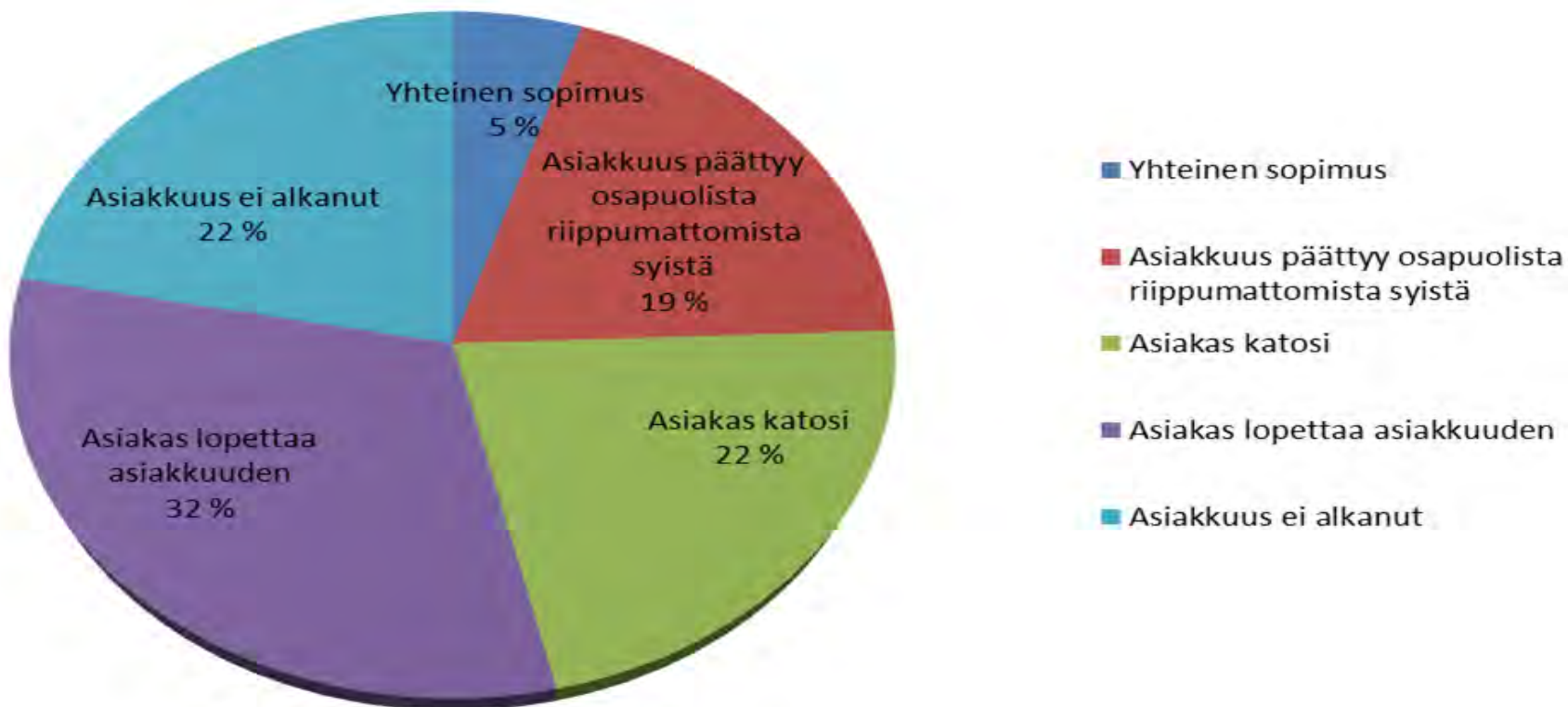

“Haluamme olla ihmisten lähellä toteuttamassa yhteiskunnallisesti merkittävää tehtävää.”

OULUN SEUDUN
SETLEMENTTI RY

Asiakkuuden päättymisen syyt

Rikosten
käsittely

Perhe ja
verkosto

Palveluohjaus

Arviointi-
menetelmät

Motivoiva
haastattelu

Ohjaus ja
neuvonta

Voimavara- ja
ratkaisukeskeisyys

Yksilölliset,
hoidolliset
keskustelut parintyön
menetelmin

Toiminnalliset
menetelmät

**Mielekkään elämän rakentaminen
yhteistyössä asiakkaan kanssa**

“Haluamme olla ihmisten lähellä toteuttamassa yhteiskunnallisesti merkittävää tehtävää.”

OULUN SEUDUN
SETLEMENTTI RY

Via Vis – Väkivaltatyön hankkeen menetelmiä

- Verkostokartta, sukupuu
 - Erilaiset janat (elämänjana, tulevaisuudenjana ja –muistelu)
 - Rikos- ja tuomioprosessin piirtäminen (rinnalla tunteiden kuvaus)
 - Luovat menetelmät (musiikki, kuvalliset ja kirjalliset menetelmät, elokuvat)

- Vapautuvan vangin roolikartta
- Erilaiset kortit (vahvuus-, tunne- ja arvokortit)
- Asiakkaan perheen ja verkostojen kanssa työskentely
- Viranomaisyhteistyö ja –tapaamiset

- Toiminnalliset menetelmät (retket, ruokailut, tutustumiskäynnit, harrastukset)
- palveluohjaus (asuminen, työ, opiskelu, harrastukset)
- Kotitehtävät
- Via Vis – hankkeen omat tutkimushaastattelut ja kyselyt

Dokumentointi, arviointi ja kehittäminen

- Väkivaltatyön opaskirjanen yhteistyössä Oulun Ensi- ja turvakodin Jussi-työntekijöiden kanssa
- Lapin yliopistosta hallintotieteen gradu – aiheena ohjausryhmän asiantuntijuus
- Oulun yliopisto: post doc- ja väitöskirjayhteistyötä
- Via Vis-arviointi yhteistyössä Oulun yliopiston kanssa
- Mahdollisuus rikosrekisteritutkimukseen

“Haluamme olla ihmisten lähellä toteuttamassa yhteiskunnallisesti merkittävää tehtävää.”

OULUN SEUDUN
SETLEMENTTI RY

Ohjausryhmä

OSS ry

Oulun
kaupunki

Oulun
yliopisto

Jussi-työ

Aggredi

Oulun
poliisi

OSEKK

Oulun
vankila

Arke

YKS

Väkivaltaisen ekstremismin ennaltaehkäisyyn verkostot Oulussa

Yhteistyöverkostoon osallistujat:

- Oulun poliisilaitos
- Suojelupoliisi (Oulun toimisto)
- Oulun vastaanottokeskus
- **Oulun Seudun Settlementin Via Vis -hanke**
- OSEKK
- Oulun yliopisto
- Oulun kaupunki
 - SIKU
 - HYVE
 - Mielenterveystoimisto
 - Kansainvälinen toimintakeskus Villa Victor
 - Kuntalaisvaikuttaminen ja yhteisötoiminta
 - Konsernipalvelut, henkilöstö

Erillinen arviointiverkosto:

- SUPO
- Oulun poliisilaitos
- Mielenterveystoimisto, Oulun kaupunki
- Konsernipalvelut, henkilöstö, Oulun kaupunki

Chat-palvelu on avoinna

maanantaisin klo 12–16

tiistaisin klo 14–18

Avitus on kesälomalla kesä-heinäkuussa. Palvelu on normaalisti auki jälleen 12.8. alkaen.

Avitus on chat-palvelu opiskelijoille. Voit kysyä asiantuntijoilta apua mieltä painaviin pieniin ja suurin ongelmiin.

Voit jutella esimerkiksi näistä aiheista:

- opinnot
- kaverisuhteet
- yksinäisyys
- terveys

Avitus-chatissa nimesi ja tietosi eivät näy päivystäjälle, eli se on täysin anonyymi.

Anomyymi chat-palvelu

Nimesi ja tietosi eivät näy päivystäjälle, eli palvelu on täysin anonyymi.

Keskustelu avittajien kanssa on täysin luottamuksellista ja vapaamuotoista. Keskusteluhistoria ei tallennu joten välimuistin tms. tyhjentämisä ei tarvitse tehdä keskustelun jälkeen. Asiantuntijat voivat myös avittaa sinut eteenpäin oman oppilaitoksen tai kunnan muihin palveluihin, joista apu löytyy.

Chattaa
avittajien kanssa,
ne neuvoo ja
kuuntelee!

Arvioinnin tueksi huolen liikennevalot

1 taso = Oma tuki riittää (tunteenpurkaus ja pahan olo purku, hetkellinen), ei jatkotoimenpiteitä, voi olla provosointia.

2 taso = Ei välitöntä vaaraa itselle tai ympäristölle, mutta ihmisellä on mahdollisesti tarvetta saada tukea ulkopuoliselta (esim. mtt, sos.tt., psykologi, kuraattori, Via Vis, jne.). Pyydä tarvittaessa konsultointiapua – älä jää yksin.

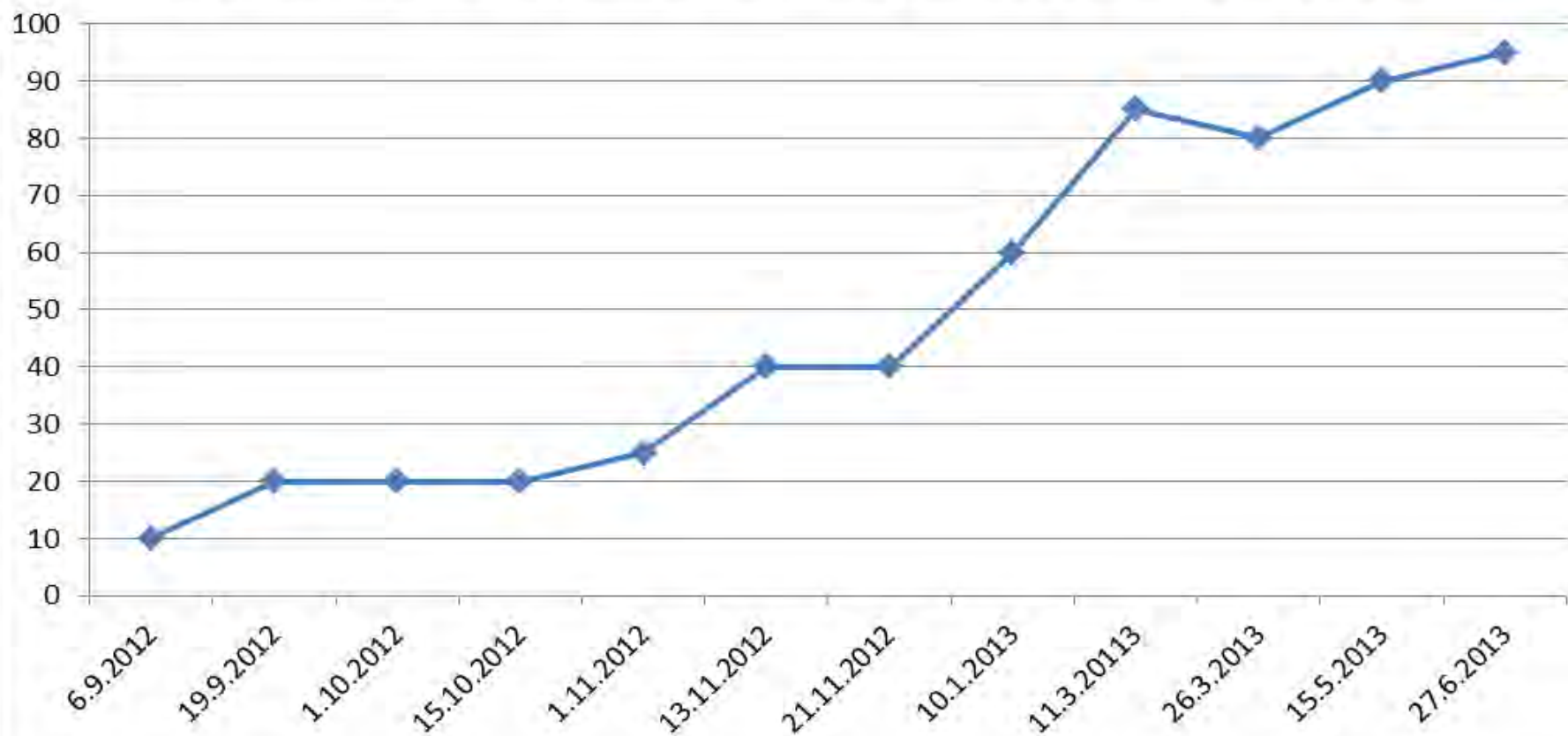
3 taso = Herää suuri huoli siitä, että henkilö voisi käyttää väkivaltaa. Esim. asiakas kuvaa suunnitelmaansa konkreettisesti (aikataulutus, tekotapa ja –väline, tuleva kohde, tekopaikka) ja on tehnyt jonkin konkreettisen teon suunnitelman toteuttamiseksi (hankkinut esim. välineistöä). Ilmoitus viranomaiselle/organisaation yhteyshenkilölle/ arviontiverkostolle!

“Haluamme olla ihmisten lähellä toteuttamassa yhteiskunnallisesti merkittävää tehtävää.”

OULUN SEUDUN
SETLEMENTTI RY

Asiakkaan usko oman elämän muutokseen 0-100%

Projektipäällikkö Kati Kaarlejärvi

044 786 1631

kati.kaarlejarvi@oulunsetlementti.fi

Kirkkokatu 19 A 9

90100 OULU

<http://www.oulunsetlementti.fi/viavis/>

Projektityöntekijä Pasi Malinen

044 786 1637

pasi.malinen@oulunsetlementti.fi

LAFPA

Lapsen fyysisen pahoinpitelyn
viranomaisyhteistyön kehittämistyöryhmä.

Pj Tapani Tasanto, rikosylikomisario,
tutkinnanjohtaja / Oulun poliisilaitos

Turvallisuustyöryhmä

- Kaupungin turvallisuustyön kokonaisvastuu
- Painopisteiden asettaminen
- Seitsemän alatyöryhmää
- Seuranta vuosittain

Yksi lyönti vähemmän-ryhmä (entinen marak-ohjausryhmä)

- Koordinoi
- Kehittää
- Tiedonkulku eri toimijoiden välillä
- Yhteistyö (mm. yliopisto)
- Raportointi vuosittain turvallisuustyöryhmälle
- Ohjeistukset

tiedottaa,
seuranta

ohjaus,
koordinointi,
seuranta,

raportoi

ohjaus,
koordinointi,
seuranta,

tiedottaa,
seuranta

Lapsen fyysisen pahoinpitelyn ja seksuaalisen hyväksikäytön tunnistaminen (LAFPA)-työryhmä

- Tapausten käsittelyn arviointi eri toimijoiden näkökulmasta
- Tiedonkulun arviointi
- Kehittämissuhteet
- Pol, esh, th, pene, sostoimi

Marak-moniammatillinen työryhmä

- Korkean riskin yksilötapausten käsittely (1xkk)
- Turvasuunnitelmat ja vastuutahojen nimeäminen sekä seuranta
- Raportointi PVV-työryhmälle vuosittain

Ekstreemistinen väkivalta

- ehkäisy
- tapausten ennalta paljastaminen
- oppilaitokset ja koulut

Via Vis-hanke

- kodin ulkopuolinen väkivalta
- Settlementti johtaa

Lafpa – mitä se on

- Lapsen fyysisen pahoinpitelyn viranomaisyhteistyön kehittämistyöryhmä
- kehitteille v. 2008 Helsingissä asiaa koskevassa seminaarissa. Osallistujia poliisista ja Oulun kaupungin työntekijöistä
- Poliisin ja Oulun kaupungin yhteinen turvallisuustyön yhteyspäällikkö Pasi Rissanen

Kokoonpano

- Lafpa-ryhmän puheenjohtajana toimii poliisin edustaja. Työryhmän jäsenet ovat erikoissairaanhoidon yhteispäivystyksestä, kaupungin sosiaali- ja terveydenhuollon vastuualueilta, syyttäjänvirastosta, Pohjois-Suomen Aluehallintovirastosta, Oulun ensi- ja turvakodilta, Rikosuhripäivystyksestä ja uutena syksystä -13 alkaen Oys:n Lasten ja nuorten oikeuspsykiatrian yksikkö.

Lafpan toiminta

- Työryhmä kokoontuu 2-3 kertaa vuodessa eri teemoin.
- Tänä vuonna teemoina ovat olleet syyttäjän ja Oys:n toiminnot.
- Muutamia poliisin ja syyttäjän tietoon tulleita tapauksia on käsitelty teemalla, onko esitutkinta suoritettu riittävällä tarkkuudella ja onko poliisin ja syyttäjän yhteistyö toiminut.
-

Ongelmia – haasteita - kehittymisiä

- lastensuojeluilmoitusten eteneminen esitutkintaan
- Lastensuojelutarpeen selvitys-tiimin harkinta tutkintapyynnön tekemisessä
- onko tutkintapyynnön tekeminen aina lapsen edun mukaista
- terveystieteiden ilmoittaminen vakavista tapauksista suoraan poliisille.

Ongelmia – haasteita - kehittymisiä

- esitutkinnan nopea aloitus
- pakkokeinojen käyttö – inhimillisuus lasten vanhempien näkökulmasta
- näytön hankinta
- poliisin ja syyttäjän yhteistyön mutkattomuus
- esitutkinnassa koulutetut poliisit hoitavat lasten kuulustelut

Ongelmia – haasteita - kehittymisiä

- Oys:n Lasten ja Nuorten oikeuspsykiatrian yksikkö suorittaa seri ja papi –haastattelut
- - yksikön resursseja lisätty ja papi –haastattelut lisääntyneet. Ongelmana ko toiminnan hintavuus – kunta maksaa kulut ainakin toistaiseksi

Kerrataanpa vielä

Työryhmässä on käsitelty:

- poliisin toimenpiteitä perheväkivaltatilanteissa ja kotihälytyksissä, kun perheessä on lapsia.
- Esitutkinnassa lasten pahoinpitelyjä tutkivat vain siihen koulutetut poliisimiehet.
- Poliisi kuulustelee videolle 6-15 –vuotiaat.

Kerrataanpa vielä

- Esikouluikäää nuorempien lasten kuulustelut arvioidaan tapauskohtaisesti ja tarvittaessa pyydetään virka-apua Oys:n Lasten ja nuorten oikeuspsykiatrian yksiköstä.

Terveydenhuollon toimenpiteet

- Työryhmässä on käsitelty terveydenhuollon toimenpiteitä kun epäillään lapsen pahoinpitelyä vastaanotolla tai päivystyksessä: Alle vuoden ikäisten luun murtumat käsitellään erityistapauksina ja tarvittaessa tehdään lastensuojeluilmoitus. Törkeimmissä väkivaltatapauksissa (esim shaken baby) tehdään suoraan ilmoitus Oulun poliisilaitoksen rikostutkijalle

Sosiaaliviranomaiset

- Mitkä ovat sosiaaliviranomaisten toimenpiteitä, kun heille tulee lastensuojeluilmoitus.
- On pohdittu rajaa sille, milloin tulee tehdä tai milloin voi tehdä tutkintapyynnön poliisille.
- Keskusteltu myös tutkintapyynnön sisällöstä ja sen etenemisestä poliisissa.

Ensi- ja turvakoti

- Ensi- ja turvakodin mahdollisuudesta tarjota turvaa perheväkivaltatapauksissa sekä äidille/isälle että lapselle sekä oikeudellista apua esimerkiksi lähestymiskiellon hakemisessa.
- Väkivallan miespuoleiselle tekijälle tarjotaan Jussi-työn apua väkivaltaisuuden käsittelyssä ja vähentämiseksi

Rikosuhripäivystys

- Rikosuhripäivystys tarjoaa tukea heti rikoksen tapahduttua mutta myös kuulusteluissa ja tuomioistuimessa.
- Rikosuhripäivystyksestä on mahdollisuus saada myös oikeudellisia neuvoja esim. lähestymiskiellon hakemisessa.

Syyttäjä

- Syyttäjä on korostanut ammattitaitoisen esitutinnan suorittamisen tärkeydestä ja pitänyt tärkeänä, että esitutkintaa suorittavat lasten käsittelymiseen koulutetut poliisimiehet. Poliisin ja syyttäjän yhteistyövelvollisuus korostuu 1.1.2014 voimaan tulevassa esitutkintalaissa.

Mitä sillä tarkoitetaan?

Ekstremistisellä väkivallalla tarkoitetaan **radikaalia toimintaa tai väkivaltaa**, joka voi **johtaa toisen ihmisen kuolemaan tai vahingoittumiseen**. Tekijä tai tekijät ovat **motivoituneet ideologiasta, ääriajattelusta tai väkivallan ihannoinnista**. Toiminta saattaa tähdätä myös demokraattisten periaatteiden vastaisiin tai perusteellisiin yhteiskunnallisiin muutoksiin. (Mukaillen Tavoitteena eheä yhteiskunta toimenpideohjelman (2012) määritelmää.)

H. Keskitalo (Oulun pl) & P. Rissanen
(Oulun kaupunki)

Aktivismi, ekstremismi ja terrorismi

- **Aktivismi**

- vrt. luonnonsuojelu, ydinvoimavastaisuus, seksuaalivähemmistöjen oikeudet jne.
- Mielenosoitukset, kadunvaltauks...

Laillista

- **Extremismi**

- Radikaali- ja ääriryhmät
- Ilkivalta, mellakat, tuhopoltot
- Esim. omaisuuden tai jopa ihmisten vahingoittamista

Laitonta toimintaa

- **Terrorismi**

- esim. Breivik
- Väkivalta jonka tarkoituksena on tappaa!
- Esim. pommi-iskut tai ampuminen

Radikalisoituminen

- Ei yhtä profiilia tai edes polkua
- Mahdollisia riskitekijöitä (useita mahdollisia)
 - Yksilön/yhteisön marginalisoituminen
 - Syrjintäkokemukset
 - Kokemukset epäoikeudenmukaisesta kohtelusta
 - Heikentynyt sosioekonominen asema
 - Pettymys aiempaan poliittiseen/uskonnolliseen toimintaan
 - Heikentyneet sosiaaliset verkostot
 - Henkilökohtainen identiteettikriisi
 - Kaveri- ja sukulaispiiri..... (Malkki, L. 2012)

- Väkivaltainen ääri-Islam – uskonnollinen radikalisoituminen
- Anarkismi ja Äärivasemmisto
- Äärioikeisto Suomessa
- Yksittäiset toimijat

Väkivaltaisen ekstremismin ennaltaehkäisyyn verkostot Oulussa

Yhteistyöverkostoon osallistujat:

- Oulun poliisilaitos
- Suojelupoliisi (Oulun toimisto)
- Oulun vastaanottokeskus
- Oulun Seudun Setlementti ry:n Via Vis -hanke
- OSEKK
- OY
- OAKK
- Oulun kaupunki
 - SIKU
 - HYVE
 - Mielenterveystoimisto
 - Monikulttuurikeskus Villa Victor
 - Kuntalaisvaikuttaminen ja yhteisötoiminta
 - Konsernipalvelut, henkilöstö

Erillinen arviointiverkosto:

- Oulun poliisilaitos
- Mielenterveystoimisto, Oulun kaupunki
- Konsernipalvelut, henkilöstö, Oulun kaupunki
- SUPO (Oulun tsto)

Ekstremistinen väkivalta verkoston tehtävät:

1. Ilmiöiden seuranta ja puuttuminen
2. Luottamus demokraattiseen järjestelmään
3. Nettinappi ja IRC (some)
4. Koulutuksen toteuttaminen
5. Yksittäisten henkilöiden tunnistaminen
 1. tunnistaa
 2. uhka-arvio
 3. toimenpiteistä päättäminen (arviointiverkosto)
 4. toimenpiteet

KIITOS!

Kysymyksiä?

